

MƏCBURİ AUDİTDƏN YAYINMANIN QARŞISININ ALINMASI İLƏ BAĞLI TƏDBİRLƏRİN HƏYATA KEÇİRİLMƏSİ BARƏDƏ

Bildiyiniz kimi son zaman qəbul edilmiş bir sıra qanunlar, qanunlara dəyişikliklər, fərmanlar, qaydalar və digər hüquqi normativ xarakterli sənədlər audit sahəsinin inkişafına xidmət edir. Eyni zamanda bəzi qanunvericilik aktları bu sahədə pozuntuların aradan qaldırılmasına və məsuliyyətin ciddiləşməsinə xidmət edir.

Belə ki, uzun müddətdir ki, Mülki Məcəllədə, “Auditor xidməti haqqında” və “Mühasibat uçotu haqqında” AR Qanunlarında və digər hüquqi normativ xarakterli sənədlərdə məcburi auditin anlayışı və onun məcburiliyi göstərilə də əksər təsərrüfat subyektləri bu prosedurun keçirilməsindən boyun qaçırırdı. Bildiyiniz kimi 2011-ci ildə İnzibati Xətalər Məcəlləsinə dəyişikliklər edilərək, məcburi audiddən yayınmağa görə cərimə müəyyən edilmişdir. Lakin həmin dövrlərdə inzibati xəta haqqında protokolu tərtib edən orqan müəyyən edilmədiyindən nəticə olmamışdır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 03 may tarixli 1361 nömrəli “Rayon (şəhər) məhkəmələrinin baxdığı inzibati xətalər haqqında işlər üzrə protokol tərtib etmək səlahiyyəti olan vəzifəli şəxslərin Siyahısı”nın təsdiq edilməsi barədə Fərmanı qəbul və dərc edilmişdir. Həmin Fərmanın 50.2-ci, 52-ci və 71.4-cü bəndlərinə əsasən inzibati xəta haqqında protokol imzalamaq səlahiyyətləri Auditorlar Palatasının sədrinə, sədr müavininə və aparat rəhbərinə verilmişdir.

Fərman qəbul edildikdən dərhal sonra Auditorlar Palatası sədrinin 2017-ci il 30 may tarixli sərəncamı ilə Palatanın struktur bölmələrinə dəyişiklik edilərək yeni Məhkəmələrlə iş və inzibati protokollar şöbəsi yaradılmışdır. Şöbənin əsas işi məcburi audit subyektlərinin müəyyən edilməsi və məlumat bazasının yaradılması, audiddən yayınan məcburi audit subyektlərinin müəyyən edilməsi, onlara bildirişlərin göndərilməsi, aradan qaldırılmadığı halda inzibati xəta haqqında protokol tərtib edərək qərar qəbul olunması üçün müvafiq rayon məhkəməsinə göndərilməsindən ibarətdir.

Palata Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyinə müraciət edərək, Azərbaycan Respublikası ərazisində 2016-ci il ərzində fəaliyyət göstərən

məhdud məsuliyyətli cəmiyyətlərin hüquqi ünvanları göstərilməklə siyahısını əldə etmişdir.

Şöbə həmin siyahını əldə etdikdən sonra məcburi audit subyektlərinin ünvanları (rayon və ya şəhər) üzrə təsnifləşdirmə işlərini həyata keçirdi.

KİV-də məcburi audit subyektləri barədə mütəmadi olaraq elanlar verilmişdir.

Məcburi audit subyektlərinə, sərbəst auditorlara və auditor təşkilatlarına tətbiq ediləcək xəbərdarlıq məktubunun, inzibati protokolun, məhkəməyə müraciətin və digər zəruri sənədlərin formasını hazırladı.

Məcburi audit subyektlərinə, sərbəst auditorlara və auditor təşkilatlarına tətbiq ediləcək xəbərdarlıq məktubunun, inzibati protokolun, məhkəməyə ediləcək müraciətin aidiyyəti üzrə göndərilməsi müddətlərini və prosedurlarını müəyyən etdi.

2016-cı il üzrə auditdən keçməyən məcburi audit subyektlərinə xəbərdarlıq məktublarının göndərilməsini təmin etdi.

Xəbərdarlıqdan sonra 2016-cı ilin maliyyə nəticələri üzrə auditdən keçməyən təsərrüfat subyektləri barədə inzibati xətalər haqqında protokolların hazırlanması və baxılmaq üçün müvafiq məhkəmə orqanlarına göndərilməsi üçün siyahı işlənib hazırlandı.

Xəbərdarlıqdan sonra auditdən keçmiş təsərrüfat subyektlərinin auditdən keçməsi barədə məlumatlar işlənildi.

Bildirmək istəyirəm ki, bildirişlərin göndərilməsi 2017-ci ilin sentyabr ayından başlandı. 15 dekabr 2017-ci il tarixə olan məlumata görə Bakı şəhərinin rayonlarına və respublikanın digər rayonlarına 6477 ədəd bildiriş poçt vasitəsi ilə göndərilmişdir. Həmin məktublardan 1131 ədədi müxtəlif səbəblərə görə geri qayıtmışdır.

50 təsərrüfat subyektində göndərilən bildirişlərlə bağlı məktublar daxil olmuşdur və şöbə tərəfindən cavablandırılmışdır.

Eyni zamanda bildirişlərdən sonra 100 məcburi audit subyekti şöbəyə auditdən keçməsi barədə auditor hesabatı (rəyi) təqdim etmişdir.

Gördüyünüz kimi, şöbənin işində və bildirişlərin göndərilməsində əsas problem qayıdan məktublardır.

Belə ki, bizdə olan bazada təsərrüfat subyektlərinin hüquqi ünvanları qeyd edilib. Həmin ünvanlarda isə məcburi audit subyektləri əksər vaxtlarda

fəaliyyət göstərmirlər. Belə ki, hüquqi şəxslərin qeydiyyatı zamanı təqdim edilmiş məlumatlarda dəyişikliklər baş verdikdə onlar bu barədə qeydiyyat orqanlarına məlumat verməli olduğu hallarda bunu etmərlər. Hüquqi ünvanlar isə ilkin qeydiyyat zamanı istifadə edilən ünvandır.

Bütün bunları nəzərə alaraq Palata yenidən Vergilər Nazirliyinə müraciət etmiş və məcburi audit subyektlərinin faktiki fəaliyyət göstərdiyi ünvanlar barədə məlumat təqdim edilməsini xahiş etmişdir. Həmin məktubun nəticəsi olaraq Şöbənin müdiri E.İbrahimov Vergilər Nazirinin müavini İlkin Vəliyevlə görüşmüş və vəziyyəti izah etmişdir.

Görüşün nəticəsi olaraq oktyabr ayının sonundan etibarən noyabr ayı daxil olmaqla məcburi audit subyektlərinə Vergilər Nazirliyinin məlumat bazasında olan mobil telefon nömrələrinə Vergilər Nazirliyinin Çağrı Mərkəzi vasitəsi ilə qısa mesajlar (SMS) göndərilmişdir.

Vergilər Nazirliyi tərəfindən eyni zamanda məcburi audit subyektlərinin ünvanları barədə yeni məlumat bazası daxil olmuşdur, lakin faktiki ünvanların dəqiqləşməsində həmin bazanın əhəmiyyəti olmamışdır. Belə ki, ünvanların əksəriyyəti əvvəl təqdim edilmiş baza ilə eyni idi.

Şöbəyə daim bildiriş alan şəxslər məlumat almaq üçün gəlir, eyni zamanda telefonla əlaqə saxlayırlar. Şöbənin işçiləri tərəfindən müraciət edənlərə onların vəzifələri, hüquqları, məsuliyyətləri, auditorlar və qanunvericilik sahəsində digər məlumatlar verilir.

İnzibati xəta haqqında protokolun tərtib edilməsi üçün hal-hazırda Şöbə tərəfindən göndərilmiş bildirişlərin, onların çatması və ya geri qayıtması məlumatlarının təhlili aparılır və protokol tərtib ediləcək subyektlərin siyahıları hazırlanır.

**Məhkəmələrlə iş və inzibati
protokollar şöbəsinin müdiri**

Elnur İbrahimov

19.12.2017-ci il